

Zapisnik

s 1. sastanka Uže radne skupine
za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027.
godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za
razdoblje od 2021. do 2022. godine,
za područje prevencije antiromskog rasizma i diskriminacije,

održanog 23. studenoga 2020. godine

11. prosinca 2020.

Dnevni red:

13:00 – 13:10	Uvod
13:10 – 13:20	Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina: Pregled zaprimljenih komentara i prijedlog načina integracije zaprimljenih očitovanja i komentara
13:20 – 14:20	Rasprava
14:20 – 14:30	Sumiranje rasprave i glasanje o zaključcima
14:30 – 14:40	Pauza
14:40 – 16:00	Detaljan pregled 1. Prijedlog Nacrta NPUR-a u dijelu koji se odnosi na opis poželjnih mjera iz perspektive antiromskog rasizma i diskriminacije (što je relevantno za hrvatski kontekst, što ne odgovara hrvatskom kontekstu, što bi trebalo dodati, a što ukloniti)
16:00 – 16:15	Sumiranje rasprave i glasanje o zaključcima
16:15 – 16:30	Zatvaranje sastanka

Nazočni članovi Uže radne skupine:

Na prvom sastanku Uže radne skupine za izradu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine, za područje prevencije antiromskog rasizma i diskriminacije (u daljnjem tekstu: Uža radna skupina) sudjelovali su:

- voditelj Uže radne skupine: Aleksa Đokić
- zamjenica voditelja Uže radne skupine: Klaudija Kregar Orešković
- članovi Uže radne skupine:

1. Balija, Tihana – Ministarstvo vanjskih i europskih poslova;
2. Bosak, Martina – Ured za ravnopravnost spolova;
3. Buljan Culej, Jasminka – Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije;
4. Grgić, Josip – Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova;
5. Ivančić, Matija – Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije;
6. Lalić, Sara – Centar za mirovne studije;
7. Mašić, Barbara - Ministarstvo uprave;
8. Prprović, Barbara – Hrvatski crveni križ;
9. Srpak, Kristijan – Hrvatska zajednica županija;
10. Stojanović, Mladen – Ured pučke pravobraniteljice.

Sastanak su pratile i: Ondina Obradović, predstavnica Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije iz Uprave za strateško upravljanje razvojem Republike Hrvatske i koordinaciju investicija iz EU instrumenata, Maja Brkić i Katarina Coha, savjetnice u Uredu za

ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Maja Žerjav, stručna suradnica u Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Ured).

Izostanak sa sastanka opravdao je dr. sc. Danijel Vojak, član uže radne skupine, Institut za društvene znanosti „Ivo Pilar“

Sažetak:

Prvi sastanak Uže radne skupine za izradu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2017. i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2020. godine, za područje prevencije antiromskog rasizma i diskriminacije (u daljnje tekstu: Uža radna skupina) održan je 23. studenoga 2020. godine, s početkom u 13:00 sati. Sastanak je putem aplikacije Microsoft Teams vodio voditelj Uže radne skupine, gospodin Aleksa Đokić, voditelj Službe za prava nacionalnih manjina u Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Sastanku je nazočilo 11 članova Uže radne skupine te voditelj Uže radne skupine.

Dnevni red sastanka prihvaćen je bez primjedbi, a uključivao je prezentaciju zaprimljenih komentara od članova Radne skupine za izradu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2017. i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina) na predložene opće i posebne ciljeve te pokazatelje ishoda Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine te donošenje zaključaka o istima.

Uža radna skupina usvojila je zaključak o dodavanju šest posebnih ciljeva kako slijedi:

U okviru Razvojnog smjera „Prevencija antiromskog rasizma i diskriminacije“ dodavanje posebnih ciljeva „Smanjiti broj Roma koji su doživjeli iskustvo zločina iz mržnje na pola“ i „Smanjiti udio opće populacije koja se osjeća neugodno imati Roma za zaposlenika ili kolegu s posla“ (uz napomenu o potrebi daljnje rasprave na Radnoj skupini u skladu s pismenim prijedlogom predlagatelja).

U okviru Razvojnog smjera „Poboljšati zdravlje Roma i povećati dostupnost kvalitetnim zdravstvenim uslugama“ dodavanje posebnih ciljeva „Osigurati preduvjete za sustavno praćenje zdravlja romske populacije“, „Unaprijediti reproduktivno zdravlje žena“ i „Unaprijediti dostupnost kvalitetnih socijalnih usluga“. Za posljednji predloženi novi posebni cilj biti će potrebno definirati dodatne pokazatelje ishoda.

Nadalje, Uža radna skupina usvojila je prijedlog nadopune postojećih specifičnih/posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda u Razvojnog smjeru „Jačanje građanske participacije kroz osnaživanje, suradnju i povjerenje u institucije“ te Razvojnog smjeru „Učinkovit i jednak pristup kvalitetnom obrazovanju“.

Također, prihvaćena je i nadopuna postojećih i unos novih poželjnih mjera u okviru horizontalnog cilja „Osnaživanje participacije“ te sektorskog cilja u području obrazovanja. Dogovoren je pristup vezano uz korekciju ciljeva i definiranje kriterija većine.

Zu dodatnu raspravu na sastanku Radne skupine, Uža radna skupina uputila je prijedloge uvođenja dodatnih pokazatelja ishoda i/ili mjera/aktivnosti u okviru sektorskog područja stanovanja i raspravu o uvođenju redefiniranog posebno cilja s pripadajućim pokazateljem u okviru Razvojnog smjera „Prevencija antiromskog rasizma i diskriminacije“

Sastanak je završen u 14:45 sati.

Uvodno:

Prvi sastanak Uže radne skupine započeo je u 13:05 sati, 23. studenoga 2020. godine, a održan je u virtualnom obliku (korištenjem aplikacije Microsoft Teams). Sastanak je vodio voditelj Uže radne skupine, voditelj Službe za prava nacionalnih manjina Ureda, Aleksa Đokić.

Nakon uvodnih pozdravnih riječi, voditelj Uže radne skupine predstavio je Prijedlog dnevnog reda, na koji nije bilo primjedbi te je potom i usvojen. Zatim se prešlo na pregled zaprimljenih komentara i prijedlog načina integracije zaprimljenih očitovanja i komentara kako slijedi.

Članovi Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina), nakon 1. sastanka Radne skupine održanog 3. studenoga 2020. godine, **suglasili su se s općim ciljevima tj. razvojnim smjerovima** novog Nacionalnog plana za uključivanje Roma (u daljnjem tekstu: NPUR), područjima horizontalnih i sektorskih.

Ključni dostavljeni komentari odnosili su se na **prijedlog uvođenja novih posebnih tj. specifičnih ciljeva**, Ured predlaže način na koji su komentari ugrađeni u njih te Uža radna skupina za područje prevencije antiromskog rasizma i diskriminacije raspravlja o njima.

Pregled zaprimljenih komentara, prijedlog načina njihove integracije i rasprava

U horizontalnom području **prevencija antiromskog rasizma i diskriminacije**, cilj – Smanjiti broj Roma koji su doživjeli diskriminaciju za najmanje pola, Ured predlaže dodavanje pokazatelja kojima raspolaže, a to je postotak (%) osoba koji izjavljuje da je diskriminaciju doživio prilikom traženja zaposlenja, pristupa sustavu socijalne i zdravstvene skrbi. Također, zaprimljen je prijedlog uključivanja posebnog cilja koji se odnosi na zločin iz mržnje. U skladu s pokazateljima ishoda EU okvira definiran je cilj koji je potrebno u tom smislu dosegnuti i uključuje smanjivanje doživljaja iskustva zločina iz mržnje za pola (način na koji se mjeri ovaj pokazatelj je samoiskaz, uz podrazumijevanje svih ograničenja koja iz njega proizlaze).

Usljedila je rasprava u kojoj članovi Uže radne skupine nisu iznijeli primjedbe te je prijedlog usvojen.

Zaprimljen je zahtjev za uvođenjem još jednog posebnog cilja u ovo horizontalno područje - Smanjiti udio opće populacije koja se osjeća neugodno imati Roma za zaposlenika ili kolegu s posla. Nakon rasprave oko ovog cilja tj. raspoloživog pokazatelja ishoda, zaključeno je kako će predlagatelj uputiti Uredu prijedlog pokazatelja ishoda ili redefinirati cilj.

Kod horizontalnog područja **suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti** rasprava se kretala oko definiranja kriterija većine, pri čemu su članovi užih radnih skupina predložili su da se termin „većina“ konzistentno definira aritmetički u odnosu na iskazani jaz. Time je kod posebnog cilja Smanjiti jaz u siromaštvu između Roma i opće populacije za najmanje pola,

pokazatelj ishoda definiran kao „Osigurati da do 2030.g. 45% Roma izađe iz siromaštva tj. iz rizika iz siromaštva“.

U horizontalnom području **jačanje građanske participacije kroz osnaživanje, suradnju i povjerenje u institucije** komentari Saveza Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sare“ i Romske organizacije mladih Hrvatske tiču se kapaciteta romskih organizacija civilnog društva na općoj razini za sudjelovanje u nacionalnim odborima za praćenje: od financijskih do ljudskih kapaciteta. Ured predlaže da se navedeni prijedlozi uvedu u opise poželjnih mjera. Članovi užih Radnih skupina suglasni su s nadopunom postojećih i unosom novih poželjnih mjera u ovom području - mjere/aktivnosti kojima se: osnažuju kapaciteti romskih OCD-ova za sudjelovanje u aktivnostima na nacionalnoj razini i mjere/aktivnosti kojima se: potiče razvoj romskih OCD-ova mladih i žena. Pored navedenog, članovi uže Radne skupine suglasni su s nadopunom specifičnog/posebnog cilja i pripadajućeg pokazatelja ishoda - Poticati sudjelovanje Roma, *posebno žena i mladih*, u političkom životu na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i razini EU.

U području sektorskih politika, razvojni smjer: **učinkovit i jednak pristup kvalitetnom obrazovanju**, članovi uže Radne skupine suglasni su s nadopunom postojećih specifičnih/posebnih ciljeva i njima pripadajućih pokazatelja ishoda i to: „Smanjiti jaz u dovršetku *srednjeg i višeg srednjeg* obrazovanja za najmanje trećinu“ (termin srednjoškolsko obrazovanje obuhvaća sve tipove srednjoškolskog programa, dok više srednjoškolsko obrazovanje obuhvaća četverogodišnje strukovne i gimnazijske programe) i „Djelovati prema smanjenju segregacije smanjivanjem najmanje za pola udjela romske djece koja pohađaju segregirano obvezno (predškolsko i osnovnoškolsko) obrazovanje“. Prema dostavljenim komentarima, kod pokazatelja ishoda predlaže se razdvajanje obveznog predškolskog odgoja i obrazovanja od predškolskog odgoja i obrazovanja u cjelini, što je i učinjeno te su kod cilja „Smanjiti jaz u sudjelovanju u predškolskom odgoju i obrazovanju za najmanje pola - pokazatelji definirani „više od 90% romske djece sudjeluje u obveznom predškolskom obrazovanju“ (sada je obuhvat na razini 75%), dok je cilj vezano uz sudjelovanje djece u, još uvijek neobaveznom predškolskom odgoju i obrazovanju, kroz raspravu ostao nedefiniran zbog bojazni o dosegljivosti targeta obzirom na opću sliku obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem u RH.

Članovi uže radne skupine prihvatili su i prijedloge oko dodavanja novih posebnih ciljeva unutar ovog područja: „Djelovati prema povećanju udjela mladih Roma u višem i visokom akademskom obrazovanju“, pri čemu bi pokazatelj ishoda bio - 5% uključenih u visokoškolsko obrazovanje te „Povećanje udjela odraslih u programima osposobljavanja i usavršavanja“ s pokazateljem - 20% odraslih uključeno u programe osposobljavanja i usavršavanja.

U skladu s komentarom proširen je specifični cilj: djelovati prema smanjenju segregacije najmanje za pola udjela romske djece koja pohađaju segregirani obvezni predškolski odgoj i obrazovanje (predškolu), pri čemu je predložen i dodatni pokazatelj ishoda - broj razrednih odjeljenja koje pohađaju isključivo učenici romske nacionalne manjine.

Kroz raspravu se istaknula potreba za iskazivanjem pokazatelja po spolu, pri čemu je Ured odgovorio kako posjeduje bazne podatke za sve pokazatelje po spolu te će na listi dodatnih pokazatelja oni tako i biti prikazani. Članovi uže Radne skupine su suglasni sa svim prijedlozima te su oni prihvaćeni.

U području sektorske politike **učinkovit i jednak pristup kvalitetnom zapošljavanju**, prijedlog pokazatelja ishoda za cilj: Smanjiti jaz u zapošljavanju za najmanje pola, bio bi osigurati da do 2027. najmanje (udio Roma razmjerni jazu) radi na plaćenom poslu u punom radnom vremenu (umjesto termina radi na kvalitetnim poslovima). Članovi uže Radne skupine su prihvatili prijedloge.

U području **poboljšanja zdravlja Roma i dostupnosti kvalitetnim zdravstvenim i socijalnim uslugama** predloženo je dodavanje tri nova cilja sa pokazateljima: „Osigurati preduvjete za sustavno praćenje zdravlja romske populacije“ (pokazatelj: osigurati da do 2027. imamo zdravstvenu sliku romske populacije utemeljenu na pokazateljima iz zdravstvenog sustava), „Unaprijediti reproduktivno zdravlje žena“ (pokazatelj: osigurati da do 2027. manje od petine Romkinja prvo dijete rađa u dobi od 16-20 godina) i „Unaprijediti dostupnost kvalitetnih socijalnih usluga“ (uspostaviti do 2027. funkcionalne centre za pružanje usluga u zajednici na tri lokaliteta). Svi prijedlozi su prihvaćeni s tim da je Ured istaknuo kako za centre pružanja usluga u zajednici želi potaknuti sustavnu promjenu na lokalitetima odvojenim od gradova i sela/ segregiranim naseljima te se nada potpori svih članova kako bi se u postupku programiranja Operativnog programa za ESF + fond osigurala sredstva za intervencije ovakve vrste. Pilot projekte Ured bi rado potaknuo u partnerstvu s Ministarstvom zdravlja i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo te Ministarstvom rada i mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, ali i jedinicama lokalne samouprave. Članovi uže Radne skupine su suglasni sa svim prijedlozima te su oni prihvaćeni.

U području **povećanja pristupa desegregiranom stanovanju i osnovnim uslugama**, zaprimljeni komentari Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARE" izražavaju zabrinutost oko utrošenih novaca za postojeća naselja, u kojima su i sredstva koja je ulagao i Ured, kao i novac privatnih osoba i obitelji uloženi u stambene jedinice. Predstavnici Ureda su pojasnili kako nije riječ o dokidanju legaliziranih naselja već o potrebi dugoročnog planiranja stanovanja za 69% Roma koji su iznimno stambeno deprivirani. Uz to, podsjetili su i na Tematske upute EK o uključivanju Roma te desegregaciji u obrazovanju i stanovanju iz 2014. g na koje se kao i nadalje važeće referira i novi Paket EU o uključivanju Roma, koji, između ostaloga, inzistiraju da se sredstva ESIF-a ne smiju koristiti za proširenje segregiranih naselja, ali dakako dopuštaju i donekle ohrabruju ulaganja u osiguranje usluga u postojećim naseljima. Prijedlozi uvođenja dodatnih pokazatelja ishoda i/ili mjera/aktivnosti u okviru ovog područja su: izraditi detaljni plan stambenog zbrinjavanja s krajnjim ciljem smanjivanja stambene segregacije (na državnoj razini) i izraditi lokalne planove stambenog zbrinjavanja s krajnjim

ciljem smanjivanja stambene segregacije. O ovim prijedlozima biti će potrebno dodatno raspraviti zbog moguće kolizije s Operativnim programima za nacionalne manjine.

Predložen je i novi cilj u području stanovanja, a tiče se problema s otpadom na javnim površinama koje predstavlja ozbiljan problem stanovanja, a s kojim živi 65% romske populacije („Osigurati rješavanje problema sa smećem na ulicama u svim naseljima odvojenim od sela i gradova“). Voditelj uže radne skupine je upoznao i s prijedlogom Ureda da se iz teksta ukloni mjera koja se odnosi na Putnike, a koji nije relevantna za hrvatski kontekst („mjere kojima se podupire izgradnja i održavanje odmorišta za Putnike“). Članovi uže Radne skupine su suglasni sa svim prijedlozima te su oni prihvaćeni.

Zaključno, raspravljano je o dodavanju 7 specifičnih ciljeva i njima pripadajućih pokazatelja ishoda:

prevencija antiromskog rasizma i diskriminacije

- smanjiti broj Roma koji su doživjeli iskustvo zločina iz mržnje za pola
- smanjiti udio opće populacije koja se osjeća neugodno imati Roma za zaposlenika ili kolegu s posla

zdravlje i dostupnost zdravstvenim i socijalnim uslugama:

- osigurati preduvjete za sustavno praćenje zdravlja romske populacije
- unaprijediti reproduktivno zdravlje žena
- unaprijediti dostupnost kvalitetnih socijalnih usluga

povećati pristup desegregiranom stanovanju i osnovnim uslugama:

- osigurati rješavanje problema sa smećem na ulicama u svim naseljima odvojenim od sela i gradova

nadopuni 3 posebna cilja:

jačanje građanske participacije kroz osnaživanje, suradnju i povjerenje u institucije:

- poticati sudjelovanje Roma, POSEBNO ŽENA I MLADIH, u političkom životu na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i razini EU

učinkovit i jednak pristup kvalitetnom obrazovanju:

- smanjiti jaz u dovršetku SREDNJEG I VIŠEG SREDNJEG obrazovanja za najmanje trećinu
- djelovati prema smanjenju segregacije smanjivanjem najmanje za pola udjela romske djece koja pohađaju segregirano obvezno (PREDŠKOLSKO I OSNOVNOŠKOLSKO) obrazovanje

uvodenju dodatnih aktivnosti/mjera:

jačanje građanske participacije kroz osnaživanje, suradnju i povjerenje u institucije

- mjere/aktivnosti kojima se: osnažuju kapaciteti romskih OCD-ova za sudjelovanje u aktivnostima na nacionalnoj razini
- mjere/aktivnosti kojima se: potiče razvoj romskih OCD-ova mladih i žena

- mjere/aktivnosti kojima se: potiče podizanje razine sudjelovanja žena i mladih u političkom životu na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i EU razini

učinkovit i jednak pristup kvalitetnom obrazovanju:

- mjere i aktivnosti kojima se osigurava završnost srednjoškolskog obrazovanja
- mjere i aktivnosti kojima se osigurava završnost četverogodišnjeg strukovnog i gimnazijskog obrazovanja

Članovi uže Radne skupine su glasali s 9 glasova „za“ i jednim suzdržanim za prijedlog načina unosa zaprimljenih komentara i očitovanja u tekst Nacrta NPUR-a. Član uže radne skupine koji zbog tehničkih problema nije bio u mogućnosti u potpunosti pratiti sastanak ostao je suzdržan prilikom finalnog glasovanja o prijedlogu.

VODITELJ UŽE RADNE SKUPINE

Aleksa Đokić

KLASA: 016-02/20-07/01
URBROJ: 50450-02/03-20-106
Zagreb, 11. prosinca 2020.

